

ALEC PALMER

SMRTÍČÍ ČERV

NETMETON

MEMETON

Alec Palmer

Smrtící červ

Nakladatelství NEMETON

Čáslav 2023

NEMETON

Alec Palmer

Smrtící červ

Copyright © Alec Palmer, 2021

Cover © Michal Březina

Czech edition © Aleš Pitzmos – NEMETON, 2023

ISBN (pdf) 978-80-908700-9-3

ISBN (ePub) 978-80-908999-0-2

ISBN (mobi) 978-80-908999-1-9

„Dobrodružství vždycky čekalo hned za rohem – a svět
má těch rohů ještě spoustu.“

Roy Chapman Andrews

Prolog

Lovec dinosaurů

Mongolsko, jižní Gobi

20 června 1925

Čekali tu na něj. A přinášeli mu odplatu za svou potupu.

Možná, napadlo ho, možná jsem byl příliš arogantní, když jsem si myslel, že k tomu nikdy nedojde.

Od smrti ho dělil jen metr – to byla vzdálenost mezi ním a ústím pušky, kterou svíral v rukách vůdce pouštních banditů. Šklebil se na něj, mírně při tom přivíral šikmé oči.

Jak jen se podobal Čingischánovi, velkému vládci a dobyvateli! Ten dávný Mongol dokázal ovládnout polovinu tehdy známého světa, porazil a pokořil čínskou dynastii Ťin a stanul před branami Evropy. Roy Chapman Andrews, americký paleontolog a dobrodruh, udělal chybu, když jeho „potomky“ podceňoval, ba co víc, když se jim vysmíval!

Vrátil se v mysli o několik hodin zpátky, do chvíle, kdy byl svět ještě v pořádku.

Den začal nevině, přesto by nyní, v hodině své smrti, přísahal, že když ráno vylezl ze stanu, vznášelo se v horkém gobijském vzduchu cosi podivného, nějaký ozon, opar. Pachuť neštěstí. On ji však ignoroval. Bylo jeho zvykem vrhat se do dobrodružství po hlavě, nemyslet na následky.

V expedičním táboře proběhla běžná ranní hygiena a kuchař uvařil snídani. Pomocníci z řad Andrewsových lidí i mongolských dělníků začali usazovat dinosauří fosilie, které byly zabalené do pytlůviny a máčené v sádře, na stohlavou karavanu drabařů, dvouhrbých velbloudů. Byly to jeho cennosti, neboť mnohé z nich sám vyhrabal z gobijských hornin a písku.

Andrews si při té příležitosti vzpomněl na duchovního otce expedice, Henryho Fairfielda Osborna, ředitele Amerického muzea přírodních věd v New Yorku a žáka neméně slavného průkopníka na poli paleontologie, jenž byl zároveň jedním z účastníků slavné války o kosti, Edwarda Drinkera Copea. Osborn věřil, že se dají v hlubinách Asie nalézt úžasné zkameněliny, jdoucí až za hranice lidské představitosti. Dokonce předpokládal, že by se mohlo jed-

nat o kolébku lidstva, že právě zde je ten pomyslný ráj, kde se objevil první Adam. A Eva.

Místo kostí pračlověka našli něco jiného: řadu strašlivých ještěřů, dinosaurů. Byly to cenné a vzrušující objevy. Andrews pokládal za nejdůležitější z nich ostatky druhohorního plaza, na které narazili v červnu 1923 na samém úsvitu jejich druhé expedice, a to v čínském Vnitřním Mongolsku. Z horniny je tam vyprosťil vítr bičující gobijské planiny (a udělal tak většinu práce za ně). Tvor byl velmi podobný rodu triceratops, který slavný Charles Othniel Marsh popsal roku 1889, byl však menší než jeho severoamerický kolega a také neměl strašlivé rohy, co mu daly jméno.

To však byl jen začátek. Když zkoumali onu lokalitu, odkryli o něco později i jeho kruhová hnízda s dokonale fosilizovanými vejci!

Andrews rád vzpomínal na okamžik, který zvěčnil jeho dvorní fotograf. Dřepěl na gobijské planině, před ním byla roztroušená vejce, další dramaticky svíral v ruce. Co už fotka nezachytila, bylo slunce, které se mu nemilosrdně vpalovalo do zátylku, a vítr, co mu usazoval zrnka písku v záhybech šatů. A vůně dalek, vůně neznáma.

Tohle bylo to, pro co žil.

Výprava do srdce Asie byla riskantním podnikem. Málokdo by se ho odvážil, ale Andrews měl stejně jako jeho mentor Osborn vizi, navíc byl odvážný a smělý. A za to byl náležitě odměněn.

Když karavana zmizela v odpoledním slunci, usedl za volant džípu *dodge* a společně se svým asistentem Lucasem a zástupcem mongolské vlády Badmajapoffem vyrazil na průzkum blízkého okolí. Plánoval dojet až k třicet mil vzdálené oblasti, kterou Mongolové nazývali Bayan Dzak.

Andrews si cestu užíval tak jako vždycky. Tůroval motor džípu až na kraj jeho možností, schválně najížděl na nerovnosti, s chutí se dral terénem kupředu.

Kupředu až k horizontu, tam, kde číhají nová dobrodružství. Vždyť kdo ví, co za ním bude?

Na okamžik se mu zdálo, že něco zahlédl v písku mezi nízkým křovím. Smykem džíp zastavil a vyškrábal se z něho, přitom si upravil svůj klobouk se širokou kreprou; přes rameno si přehodil popruh *winchestrovky* tak jako obvykle.

Pomalu kráčel k místu, co ho tak zaujalo, za sebou slyšel Luca-
sovy kroky. „Co jste viděl, profesore?“

Andrews neodpověděl, byl totiž hypnotizovaný věcí, která trčela z nánosů písku. Byla to kost. Něco mu na ní však nesedělo. Byla slonovinově bílá, vypadalo to, že tu leží pár týdnů, ne desítky milionů let.

Přesto ji chtěl prozkoumat. Navíc k jejímu vyzvednutí nebylo zapotřebí kladiv ani dlát, stačil pouhý štěteček. Požádal o něj Lucase.

Pracovali několik desítek minut. Nebyl to dinosaur (jak by jen mohl být!) ani pravěký savec (pár exemplářů tu už našli). Tvor, jemuž pozůstatky patřily, byl zcela současný. Velbloud. Drabař. A něco s ním nebylo v pořádku.

Čím více písku Andrews za pomoci Lucase z kostry odstranil (nad nimi se coby strážní věž tyčil stále pozorný Badmajapoff s puškou v rukách), tím víc mu docházelo, že je s kostrou cosi v nepořádku. Žebra zvířete byla zlámaná. Připadalo mu, jako by se se zvířetem střetlo cosi těžkého, možná něco podobného jejich vozu.

Kdo jiný má v hlubinách Gobi džípy značky Dodge?

Byli první, jediní, průkopníci. Nikdo kromě nich se dosud nepokusil tímhle způsobem zdolávat ohromné prostory Gobi, za to ručil. Vždyť to bylo logisticky obtížné. Auta potřebovala potravu: benzín, olej. A kanistry nebylo možné do nitra této rozlehlé pouště dopravit jinak než na stohlavých velbloudích karavanách.

Znovu se zahleděl na bílá zpřelámaná žebra. A v té chvíli mu došlo, že se mýlí. Přejel prsty po linii zlomu. Ne, ta žebra nebyla zlámaná silou nárazu, směrem dovnitř. Naopak. Něco prorazilo hrudníkem velblouda směrem ven.

Nedávalo to smysl.

„Měli bychom odsud zmizet,“ ozval se Badmajapoff.

Andrews vzhledl a upravil si klobouk, košili s vyhrnutými rukávy měl už úplně promočenou potem. „Proč?“

„Tohle místo, a zvlášť Bayan Dzak, má špatnou pověst. Už po staletí. Je nebezpečné sem vstupovat, zvláště v červnu a v červenci.“

Andrews se uchechtl. „A proč? Obchází tu snad ďábel?“

„To není vtipné, profesore Andrewsi,“ pronesl Badmajapoff odměřeně, jeho angličtina v té chvíli zněla obzvlášť skřípavě. „Slyšel jste přeci ten příběh.“

„Jaký příběh?“

„Premiér Damdinbazar se mnou důvěrně hovořil. Říkal, že vás na zdejší nebezpečí upozorňoval.“

Andrews se pousmál. Badmajapoff byl stejně jako bývalý mongolský ministerský předseda moderní muž, patřil do elity zdejšího národa, přesto se i on občas ocitl v zajetí místních pověr, pozůstatků dávného šamanismu skrytého v buddhistické zástěrce. Mnozí Mongolové s bázní v hlase vyprávěli o šeptajícím písku, o křiku podivných a nebezpečných tvorů, co se ozývá výhradně za temné noci, či o tajemných hlasech přicházejících z pouště, které prý zaslechly mnohé karavany... Bohužel na mýty nevěřili jen oni... Andrews si totiž všiml, že když hovořil o ďáblovi, Lucas se pokřičoval.

Andrews se žádného tvora – živého, mrtvého či legendárního – nebál. Kdo se poddá strachu, jistojistě zemře. Kdo se mu postaví čelem, s úsměvem na tváři, porazí ho a přežije. To bylo jeho krédo.

A vždycky se mu dařilo.

Během výpravy se už tolikrát dostali do nebezpečí. Jednou jim vlezly do stanů zmije rákošské. Byly jich desítky. Andrews a jeho muži však vyvázli a všechny ty bestie pozabíjeli. Tak proč by se měl bát nějaké legendy, kterou si premiér Damdinbazar vymyslel bůhvíproč, možná aby Američany trochu vystrašil?

Andrews vstal a oprášil si kalhoty. „Tak tedy nebudu dráždit zdejší duchy víc, než je nutné.“

Vykročil k džípu a nechal drabaří kostru za sebou. Stejně to nebyl zajímavý nález. Nepátral po ostatcích moderních velbloudů – on hledal tajemství stará miliony let.

Znovu se usadil za volant, nastartoval.

„Měli bychom se vrátit do tábora,“ ozval se Badmajapoff ze svého místa v zadní řadě sedadel, mongolskou čapku si tiskl k upocené hlavě.

„Blázníte?!“ odfrkl si Andrews. „Není ani poledne. Pokračujeme. Dnes chci vidět Bayan Dzak. Prostě *chci*.“

Sešlápl plyn. Džíp se začal poslušně drápat do svahu.

Muži vedle něj mlčeli, rozrušení tím objevem.

„No tak,“ plácl Andrews Lucase přes koleno. „Přece...“

V další chvíli vysypala čelní sklo *dodge* kulka a zaryla se mladíkovi přímo doprostřed čela. Když opouštěla jeho mozek, odtrhla mu kus temene. Tkáň smíšená s krví ohodila Badmajapoffa za ním.

Další kulka proletěla těsně podél Andrewsova ramena.

Prudce strhl vůz stranou.

Další kulka.

A další.

Odkud?

Zahlédl postavy pohybující se ve zvlněném reliéfu krajiny, některé byly mnohem blíže, skryty v prohlubních za všudypřítomnými křovinami saxaulu. Bandíti.

Andrews nazlobeně vykřikl, poslepu sáhl na zadní sedadlo, kde si vedle Badmajapoffa hověla jeho *winchestrovka*, zacílil skrze vysypané přední sklo a vystřelil.

Minul.

Dodge ve stejnou chvíli najel na terénní nerovnost, vylétl do vzduchu a převrátil se. Tvrdě dopadl do písku a vyryl v něm několik metrů dlouhou brázdou. Andrews si při tom hnul s ramenem, písek mu vnikl do očí i do nosu. Rozkašlal se.

Snažil se rychle vysoukat z vozu (dřív, než u něj budou bandíti), místo toho však musel bojovat s Lucasovou mrtvolou, která se na něj sesypala.

Konečně cítil, že je volný. Plazil se pryč od vozu, ruce zatínal do šterku a kamenů. Svět kolem něho bláznivě poskakoval, v hlavě mu plála bolest.

Potom ho někdo popadl za paže.

Snažil se vzdorovat, ale byl příliš slabý. Ve svém životě plném dobrodružství a adrenalinu už toho zažil mnoho, ale nikdy předtím – ani potom – se necítil hůř než v té chvíli. Možná proto o tom přepadení vždy v budoucnu mluvil jen mlhavě. Kvůli své uražené ješitnosti.

Dva banditi ho dotáhli před svého vůdce, který právě seskočil z koně. Shlížel na Andrewse očima hluboko posazenýma ve zjizvené hranaté tváři.

Byl to Cakhiagiin Batmönkh. Dříve to byl mongolský předák, který po boku ruských bělogvardějců bojoval proti Číně ve snaze získat nezávislost nejen pro Vnější, ale i pro Vnitřní Mongolsko. Úspěšně. Když však byly bělogvardějské jednotky barona Romana von Ungern-Sternberga (známého také pod přezdívkou Šílený Baron) poraženy Rudou armádou a nastoupila nová mongolská vládnoucí garnitura, podporovaná bolševickým Ruskem, stal se z něho štvanec. Poradil si tedy po svém: se svou malou armádou se stáhl do nehostinných končin Gobi, odkud občas vyrážel plenit do úrodnějších krajů.

Andrews a jeho lidé mu v podstatě zaklepali na dveře. A pozvali se dovnitř.

Bylo jasné, že dřív anebo později dojde k vzájemnému střetu. Když se to stalo poprvé, podařilo se bandity odrazit, a to i díky masivnímu nasazení Winchesterovy pušky. Druhý útok měl pro Batmönkha a jeho rezníky mnohem horší důsledky. Andrews své muže dobře připravil, takže mongolský vyvrhel přišel o polovinu svého oddílu.

Když odjížděl, sliboval Andrewsovi odplatu. Tak nyní konečně přišla!

Batmönkh promluvil. Mongolsky. Andrews znal jen pár slov, bohužel tato do jeho omezeného repertoáru nepatřila. Obrátil se tedy na vyděšeného Badmajapoffa.

Pověřenec mongolské vlády nejdřív mlčel, strachy se třásl po celém těle. Až po vteřinách dlouhých jako sama věčnost začal překládat. „Odvážili jsme se vstoupit do míst, která mohou všem přinést smrt. Spí tu velké zlo, které nesmí být probuzeno. Tak Batmönkh přísahal. A před ním jeho otec. A jeho otec. Ta přísaha je váže po několik generací.“

Andrews zamrkal. To, co Batmönkh říkal, vrhalo trochu jiné světlo na něho a jeho lid. I na jejich útoky.

Chtěl promluvit, chtěl se bránit, ale jakmile se o to pokusil, praštil ho jeden z Mongolů pažbou pušky do obličeje. Andrews se sesypal do písku.

Silné ruce ho opět zvedly na nohy. Když se tak stalo, zjistil, že hledí do hlavně Batmönkhovy pušky.

Zbývaly jen vteřiny.

Věnoval je své překrásné ženě, Yvette.

Odpusť mi, má láska.

Prízračné ticho, panující nad gobijskou pouští, náhle poskvrnil vysoký výkřik. Následoval další. Střelba. Rozrušené hlasy.

Andrews se odvážil otevřít oči.

Batmönkh nyní mířil puškou někam mezi Andrewse a Badmajapoffa. Pohled upíral k místu, kde zanechali koně.

Následoval další výkřik. Hlasité zaržání. Další. Koně se evidentně začali plašit.

„Olgoj chorchoj,“ vyplivl Batmönkh podivné slovo, které Andrews slyšel poprvé v životě.

Badmajapoff se roztrásl.

A Andrews využil nepozornosti vůdce pouštních banditů, skočil mu po pušce a srazil ho k zemi. Batmönkh stačil zmáčknot kohoutek a vystřelit: kulka málem zasáhla Badmajapoffa, skončila v písku stopu od jeho nohou.

Andrews věnoval Batmönkhovi prudkou ránu do čelisti. Druhou. Třetí. Mongol ho ze sebe setřásl. Andrews se prudce svalil do písku, v hlavě mu dunělo. I přesto pohotově sáhl k pouzdru na svém opasku, v němž spočíval jeho lovecký nůž. Batmönkh na něj

skočil – a Andrews mu zařal ostří do podbřišku. Páral směrem vzhůru.

Batmönkh vydal z hrdla táhlý povzdech. Potom se zhroutil vedle Andrewse, rukama se držel za dlouhou řeznou ránu na břiše, z níž se valila krev. Vytřeštěné oči upíral ke gobijskému nebi, na němž kroužil sup popelavý. „*Ich...*“, „zakuckal se. „*Ich tenger.*“

Někdo Andrewse popadl za ruku. Ohnal se po tom muži.

„To jsem já,“ ozval se vedle něho Badmajapoff. „Musíme zmizet, profesore! Ihned!“

Andrews popadl Batmönkhovu pušku. Vůdce gobijských banditů se s ním střetl očima a zašeptal něco mongolsky. Tentokrát Andrews překlad nepotřeboval. Věděl, co po něm Batmönkh chce. To, co by on chtěl od jiného muže, aby pro něj v podobné chvíli udělal.

Prostřelil Batmönkhovi čelo.

Zhlédl. Na horizontu spatřil zvířený prach, který za sebou zanechali prchající bandité. I přesto jich tu několik zbylo. Stejně tak i jejich koně.

Všichni leželi bezvládně v písku.

Pomalou vyrazil k prvnímu z koní, který pod sebou pohřbil jezce. Pušku si přimáčkl k rameni, zacítil. Zvíře mělo vyplazený jazyk, který byl celý napuchlý, padlo tak nešťastně, že si jezdec zlomil vaz. O kus dál spočíval v návěži písku další mrtvý kůň.

Andrews přimhouřil oči.

Co to mohlo, ksakru, způsobit?

„Musíme pryč,“ žádal ho Badmajapoff se slzami v očích. „Prosim vás, profesore, musíme pryč. Musíme PRYČ!“

Byl jako dokonalé perpetuum mobile.

Andrews si změřil jejich džíp kritickým pohledem. Vůz byl kaput. I kdyby se jim ho podařilo dostat zpátky na kola, pochyboval, že se rozjede. Museli pěšky. Zpátky do tábora to bylo patnáct mil. Bude to sakra pořádná štreka, ale noc byla ještě daleko a oni měli naštěstí dostatek vody.

Chtěl se obrátit na odchod, tak jak mu radil Badmajapoff, v poslední chvíli se však ještě zarazil. Pomalu, obezřetně, obešel

džíp. Kousek od něj ležel další mrtvý bandita. Tělo měl zkřivené, oči vytřeštěné hrůzou. Překousl si jazyk, stále z něho crčela temně rudá krev. V písku poblíž něj se klikatila zvláštní stezička, která po několika metrech zmizela v keřích saxaulu.

Mohlo to, co se tudy plazilo, za smrt banditů i jejich zvířat?

Andrews si vybavil slova, co říkal Batmönkh.

Olgoj chorchoj.

Chtěl vyrazit po těch zvláštních stopách, Badmajapoff ho však prudce popadl za rameno. Zabořilo to.

„Omlouvám se, profesore,“ kál se Badmajapoff. „Ale nedělejte to. Mohlo by vás to stát život.“

Andrews se dychtivě díval po klikatící se stezičce v písku. Potom pohledem přelétl všechna ta těla. Badmajapoff měl pravdu. Pokud je ten tvor, co ty stopy zanechal, opravdu tak smrtící, byla by to sebevražda.

Že by přece jen na těch povídkách mongolského ministerského předsedy něco bylo?

Andrews se v mysli vrátil o rok zpátky.

Do dne, kdy navštívil hlavní město tehdy čerstvě nezávislého Mongolska. V té době se nejmenovalo Ulánbátar, Rudý bohatýr, na počest socialistického triumfu, ale Uрга. V jednom ze zdejších paláců ho přijal tehdejší premiér, Jalkhanz Khutagt Sodnomyn Damdinbazar. Společně seděli v příjemně větrané místnosti, upíjeli čaj s mlékem a hovořili.

Bylo to důležité setkání. Andrews se tehdy snažil mongolského premiéra přesvědčit, aby bylo jemu a jeho mužům dovoleno proniknout do neprozkoumaných hlubin pouště Gobi na hranicích s Čínou, tedy do míst, kde se nyní pohybují.

Damdinbazar pozorně naslouchal, pokyvoval hlavou, občas se mu oči rozšířily vzrušením, když mu Andrews zdůrazňoval význam expedice, co by mohla pro Mongolsko znamenat, pokud by uspěla a zjistilo by se, že je tato země kolébkou všeho stvoření.

Nicméně Andrews vnímal i strach, který prýštil ze všech Damdinbazarových pórů. Nechápal ho. Čeho se bojíte? Pouštních banditů? S těmi si snadno poradí on a jeho *winchestrovka*!

Damdinbazar mu nakonec prozradil důvod svých obav – a Andrews by přísahal, že tehdy prolétl palácem silný poryv větru, z něhož mu na pažích vyskákala husí kůže.

„Vypadá podobně jako dvě stopy dlouhý salám,“ promlouval k němu Damdinbazar, ruka, v níž svíral hrníček s čajem, se mu chvěla. „Nemá hlavu ani nohy a je tak jedovatý, že by pouhý dotyk znamenal rozsudek smrti. Žije v těch nejodlehlejších a nejnehostinějších částech pouště Gobi. Bylo by dobré se jich vyvarovat.“

Andrews nyní shlížel na stezičku, která se klikatila v písku.

Předtím, než se se svým druhem obrátil k návratu, mu došla jedna věc.

Zdá se, že toho záhadného tvora, o němž hovořil premiér Damdinbazar a jehož on sám považoval za součást mongolského folkloru, právě našel...

A díky Batmönkhovi znal i jeho jméno.

Olgoj chorchoj.

V překladu to znamenalo... červ střevo.

Část I.

Smrtící ruka

1

Mongolsko, Jihogobijský ajmag, Bayan Dzak (Planoucí útesy) 19. června 2021

Našel jsem dokonalého dinosaura!

Tak kdysi o svém objevu básnil slavný americký paleontolog Charles Hazelius Sternberg.

Za těmi slovy nestála pýcha, ego ani ješitnost. K tomu měl ostatně Sternberg daleko. Bylo to jen konstatování zřejmého faktu. On a jeho syn Levi totiž na nalezišti u řeky Red Deer v Montaně objevili úžasné kostry dvou kachnozobých dinosaurů z rodu *corythosaurus* – a byli na svůj objev nesmírně hrdí.

Bohužel tehdy právě vrcholila první světová válka, konflikt, během něhož přišly o život miliony lidí, další byli trvale zmrzačeni. A ty dvě nádherné kostry, které spočívaly v útrobách parníku *Mount Temple* a směřovaly do Britského muzea přírodních věd v Londýně, skončily na věčnost v hlubinách Atlantiku, protože loď byla torpédována německou ponorkou.

Takhle končí sny.

Paleontolog Filip Jurman, dvaatřicetiletý pohledný muž s atletickou postavou, měl podobný sen jako Charles Hazelius Sternberg. Chtěl najít dokonalého dinosaura. Ale doufal, že nebude sdílet osud podobný tomu Sternbergovu. Že ho o jeho nález nikdo nepřipraví. Ani lidé, ani osud.

Aby si svůj sen splnil, hrbil se pod rozžhaveným gobijským sluncem na vrcholu rozpálené pískovcové skály ve světoznámé paleontologické lokalitě Bayn Dzak (kterou před sto lety objevili pro svět Američané vedení Royem Chapmanem Andrewsem a nazvali ji Planoucí útesy) a bojoval s prachem, žízní a únavou.

Nebyl v tom však sám. Dva metry od něj pracovala paleontoložka Sandra Nová, pohledná (dle jeho mínění až příliš pohledná) dívka s kaštanovými vlasy a bělostnou pletí, která i tady, v mongolské peci, vzdorovala jakýmkoliv pokusům o opálení.

O kus dál si pak rovnal záda profesor Petr Richter, vedoucí expedice.

Byl to jeho nápad, aby pomocí horolezecké výbavy zdolali jednu ze zdejších skalních věží a na jejím vrcholu se poohlédli po dinosaurích fosiliích. Těch věží tu však bylo nespočetně. Nejdříve tedy provedli průzkum dronem a vybrali příhodnou lokalitu, která se jevila slibně.

To byla fáze A. Fáze B byla poněkud náročnější: a také nebezpečnější. Měli se vyšplhat nahoru. Pro Richtera to nebyl žádný problém, horolezectví bylo jeho koníčkem, před deseti lety dokonce zdolal Mount Everest (a to bez kyslíku), Sandra byla pro jeho plán také jasnou volbou, protože ráda lezla po stěně. Filip měl trochu problém. Ne že by nebyl v kondici, to naopak, ale měl strach z výšek (což samozřejmě tajil), takže se podobným kratochvílím vždycky vyhýbal.

Jenže tentokrát to neudělal. Prostě tady *musel* být. Musel najít svého dokonalého dinosaura. Podstoupil proto rychlou instruktáž od Sandry a s vypětím všech sil se vyšplhal na onu vybranou skalní věž.

Ve svém odhadu se nemýlil. Udělal dobře, že se do toho podniku vrhl.

Protože tu narazili na svatý grál všech paleontologů.

Pro Richtera (i pro Sandru) to byly vejce protoceratopsů (tahle lokalita na ně byla bohatá), pro něj kosti, které opodál odkryla eroze. Jednalo se o přední končetiny, které měřily více než dva a půl metru; prsty tvora, jemuž kdysi patřily, byly osázeny třicet centimetrů dlouhými drápy. Podobnou fosilii našla v roce 1965 na nedalekém nalezišti Altan Ula III polská paleontoložka Zofia Kielan-Jaworowska. O pět let později byl tvor, jemuž ty končetiny patřily, popsán jako *Deinococheirus mirificus*, v překladu úžasná strašlivá ruka. Úžasná strašlivá ruka z pouště Gobi. Fosilie tehdy vzbudila velký ohlas mezi vědci a během let vyvolala i četné spekulace o podobě tvora, jemuž paže patřily. Klíčová část kostry tohoto dinosaura totiž chyběla – a to lebka.

Tohle paleontologické mystérium, které se točilo kolem deinocheira, Filipa vždycky vzrušovalo – už od chvíle, co se o něm poprvé dočetl v knize českého spisovatele a badatele Jaroslava Mareše „Záhada dinosaurů“. Spekulovalo se v ní o tom, že by v případě deinocheira mohlo jít o dromeosaurida jako byl deinonychus anebo velociraptor proslavený Spielbergovým Jurským parkem, ovšem vskutku gigantických rozměrů.

Od té doby si Filip vždycky představoval světoznámou scénu z Jurského parku s jiným aktérem. Že na džíp, v němž jsou uvězněna Hammondova vnoučata Lex a Tim, útočí velociraptor velký jako tyranosaurus. Že jeho strašlivý srpovitý dráp na zadní končetině, kterým sekal a trhal svou kořist, proráží karosérii vozu jako by byla z papíru. A jelikož by byl dromeosauří deinocheirus velice inteligentní, rozhodně by s dětmi (i s Grantem a Malcolmem, ať by si mávali světlicemi, jak by chtěli) udělal krátký proces.

Takové byly jeho chlapecké sny, leč realita byla nakonec jiná – ostatně tak jako mnohokrát. Na začátku 21. století byly nalezeny další pozůstatky deinocheira a podle nich určena i pravá podoba tvora, která se ale vůbec neshodovala s Filipovými představami.

O mnoho let později, na vrcholu jedné ze skalních věží v lokalitě Bayn Dzak, našel svého dětského hrdinu, našel jeho obří strašlivé tlapy. Pomocí dláta a kladiva pomalu odstraňoval ztvrdlý pískovec svírající kostru, pot se z něj řinul v proudech a špatně se mu dýchalo; dostal pocit, že omdlí vyčerpáním.

Ještě chvíli, říkal si. Musím ještě chvíli vydržet.

Náhle na něj padl stín. Vzhlédl. Mezi ním a sluncem, které už bylo vysoko na obloze, stála Sandra. Upírala na něj svůj nevinný zelený pohled, v koutku úst jí cukalo.

„Měl by sis trochu odpočinout,“ navrhla mu a přidřepala k němu.

Uchechtl se. „Proč si to myslíš?“

„Vypadáš otřesně. Na, napij se alespoň.“ Natáhla k němu ruku s lahví.

Povzdechl si a přijal ji, při tom se nechtěně dotkl jejích prstů. Na okamžik to odvedlo jeho pozornost od předních končetin dei-

nocheira, protože do jeho mysli proklouzla vzpomínka na její sténání, na žádoucí bledé tělo, co se nad ním vlnilo uvnitř jeho stanu, a na její rusé vlasy, které mu padly do tváře, když do ní vyvrcholil.

Když se se Sandrou setkali poprvé (to bylo ještě na Karlově univerzitě), působila na něj jako tichá a plachá studentka, vyloženě intelektuální typ. Nikdy s nikým neflirtovala, neprovokovala, byla zdrženlivá.

Pak, o několik let později, se ocitli tady, daleko od civilizace v hlubinách Gobi. A stejně jako před nimi začala samotná poušť odkrývat svá tajemství, začala je odhalovat i Sandra.

Ne nadarmo zpívají v jedné skladbě Adamovi oblíbení Rammsteini „tiefe Wasser sind nicht still.“

Tichá voda břehy mele.

To přísloví bylo rozhodně pravdivé: alespoň co se Sandry Nové týkalo.

Vyhnal z mysli její sténání a lokl si. Jakmile se chladivá voda setkala s jeho vyprahlým hrdlem, v němž už hodnou dobu strašilo, rozkašlal se. Znovu upil.

Sandra se smála.

Přestávku si dal zřejmě i Richter. Stoupl si vedle ní, shlížel na Filipův objev kritickým pohledem (občas byl ten pohled až příliš kritický) a postrkoval si dioptrické brýle usazené na nose. „Zkus se podívat i po jiných částech kostry, Filipe,“ pronesl hlubokým hlasem. Filip si o něm vždycky myslel, že by mohl z fleku dabovat startrekového kapitána Jeana-Luca Picarda, protože mluvil podobně jako Pavel Soukup. „Bylo by fajn, kdyby se našla další lebka deinocheira.“

„Stejně už nebudu první,“ utrousil Filip.

Richter pokrčil rameny. „První, druhý... Co na tom záleží?“ Zadíval se vstříc slunci. „Viděl bych to ještě na čtyři hodiny práce, potom slaníme dolů a vydáme se do tábora. Zítra budeme pokračovat.“ Dotkl se Sandřiných zad o trochu níž, než by bylo podle Filipa vhodné. „No tak, má drahá, do práce.“

Usmála se, mrkla na Filipa a vydala se s Richterm odkrývat protoceratopsí hnízdo.

Nepochyboval o tom, že s ním taky spí.

Proto se nejspíš dostala na tuhle výpravu, když mnozí zkušenější paleontologové museli zůstat v Česku.

Filip zahnal všechny palčivé myšlenky (jen, prosím tě, nezačni žárlit!) a pokračoval v pomalém odsekávání pískovce podél předních končetin deinocheira, ať si Richter blábolil, o čem chtěl.

Jeho slova však zůstala vězet ve Filipově mozku, čím déle pracoval na kostře, tím více na ně musel myslet. Nemohl se soustředit. Myslel na lebku toho netvora z dávnověku – a na Sandru, jak si to s Richterm rozdává.

Vstal. Páteří mu při tom šlehla bolest a před očima se mu objevily mžitky. Zavrával. Najednou zjistil, že je příliš blízko okraje skalní věže. Blíž, než by mu bylo milé. Pod ním zela více než dvě stě metrů hluboká propast, kterou kdysi, když byla ještě Gobi kvetoucím rájem a ne druhou největší pouští na asijském kontinentě, vymlela dávná řeka.

Představil si ji. A kolem ní zdejší dinosaury. Fantazíroval podobně, jako to kdysi dávno dělal Charles Hazellus Sternberg. Slavný paleontolog si představoval kachnozobé dinosaury obývající oblast budoucí řeky Red Deer, Filip stádo protoceratopsů. Pásli se na tehdejších novém druhu rostlin, na krytosemenných, na drobných bylinách a keřích.

Vůdčí protoceratops si urafl větvičku s pořádnou dávkou světla zelených lístků a začal ji líně zpracovávat ve svém rohovinovém zobáku. Opodál se batolilo několik mládřat.

A tu náhle přišla hrozba: objevil se pán této oblasti. Nebyl to však Tarbosaurus bataar, což byl teropod velice podobný tyranosaurovi (jen byl o něco menší), ale deinocheirus vypadající jako přerostlý velociraptor, tak, jak si ho Filip v dětství vysnil. Vrhł se přímo doprostřed protoceratopsího stáda, chňapal po jednotlivých kusech, nabíral je do čelistí a odhazoval je. Zároveň je trhal strašnými srpovitými drápy na zadních končetinách.

Byl to dokonalý masakr, nikdo ze stáda nepřežil. Všichni protoceratopsi leželi potrhání na břehu řeky, u níž se předtím pásli, nad nimi se tyčila jejich zhouba, úžasná strašlivá ruka z pouště Gobi, *Deinocheirus mirificus*.

Podívej se po lebce, znělo Filipovi v hlavě. *Podívej se po lebce, sakra!*

Znovu se vrátil ke svému objevu. Chvíli zíral na napůl odhalené ruce a pak na dosud ztvrdlou pískovcovou skálu. Kdyby nebyli na vrcholu věže, ale na zemi, použil by podpovrchový radar (který sem kvůli jeho hmotnosti a neskladnosti netáhli), nyní se musel spolehnout jen na svou obrazotvornost.

Zavřel oči.

V mysli vyzvedl z vrcholu věže obří pískovcový blok, který by mohl odpovídat celému tělu deinocheira, a převracel ho, studoval, zkoumal, postupně odstraňoval jednu vrstvu horniny po druhé.

Když byl konečně spokojený, opět klesl na rozbolavělá kolena, uchopil dláto a kladivo a začal bušit do skály.

Uběhla další hodina namáhavé práce. A nic se neobjevovalo. Vůbec nic. Skalní věž jakoby nechtěla vydat poklad, který celou dobu střežila.

A taky tam ta lebka vůbec být nemusela. Když deinocheirus posel, mohli se na jeho mršině živit tarbosauři a jeho pozůstatky roztahat všudemožně. *Anebo lebku odnesla velká voda, dávný déšť, kdo ví*, uvažoval Filip nad variantami, zatímco se potil poblíž svého nálezu.

Náhle do jeho světa složeného z horka, prachu a úderů kladiva o vrchol dláta pronikl nový zvuk. Vytrvalé bzučení.

„Sráčové!“ vyjekl podrážděně Richter. „Zajímají se o to, co jsme našli!“

Filip vzhlédl. Spatřil dron – a rozhodně nebyl jejich, tenhle byl mnohem vymakanější.

Stroj se přiblížil, pak se zase o něco vzdálil, opět se přiblížil. Vrtulky kmitaly o sto šest. Richter už byl na nohách a hrozil pěstí do kamer, které stroj nesl. Pro ty, co ho ovládají, to asi bude působit směšně, usoudil Filip.

Taky opustil svou práci a znovu se – tentokrát raději po čtyřech – připlazil k hraně skalní věže. Když pohlédl dolů, zatočila se mu hlava. Vůbec netušil, jak se svou závratí sešplhá zpátky.

Přimhouřil oči. O kus dál spatřil ve skalní rozsedlině dvojici mužů a džíp. Mohli to být členové americké expedice, co tu pracovala souběžně s nimi.

Kdysi dávno, za dob Edwarda Drinkera Copea a Charlese Othniela Marshe, dvou průkopníků v oblasti paleontologie, se vedle velká válka o kosti, vzájemně zneprátelené skupiny si dělaly naschvály, kradly se objevy.

To však bylo v hlubinách devatenáctého století, člověk by řekl, že dnes už jsme lepší, vyspělejší. Bohužel nikoliv. Řevnivost a závist tu bude, dokud bude člověk člověkem.

Filip ignoroval Richtera, který stále hrozil dronu, a vrátil se k práci.

Cestou o něco zakopl, jen tak tak udržel rovnováhu. Sklonil se nad tím: vypadalo to jako nadočnicový oblouk dinosaura! Byl o trochu dál, než ležely fosilizované horní končetiny, ale klidně by ta lebka mohla patřit ke kostře deinocheira.

Došel si pro vybavení, sehnul se u lebky a začal na ní pracovat. Jak odkrýval pískovec vrstvu po vrstvě, začalo jeho vzrušení narůstat. Protože to, co bylo pod ním, rozhodně nepatřilo k současné vžitě představě o podobě deinocheira. Víc se to podobalo té jeho dětské, té, které ho vehnala do náruče studia přírodních věd a poté paleontologie.

Sekal do pískovce jako zběsilý – až se mu podařilo odhalit čelist. A zuby.

Proboha!

Rychle odstraňoval horninu, slunce a únavu už nevnímal, existovala jen kost před ním. Lebka nebyla zcela fosilizovaná, zůstaly jen její fragmenty, ale tenhle byl ze všech nejdůležitější, protože může všechno změnit, zajistit mu věčnou slávu a vepsat ho do paleontologických učebnic.

Tohle bylo to, pro co žil. O co celý život usiloval, i když to mnozí nechápali.

Vzpomněl si, jak měl v deváté třídě před spolužáky pohovořit o svém koníčku, sbírání kamenů a fosílií. Když své povídání končil tím, že by byl rád, aby po něm na světě něco zůstalo, nějaký odkaz, dojalo ho to. Bohužel jeho „kamarády“, kteří v té době řešili povětšinou úplně jiné věci, ne. Jestli byl předtím sám, třídní otloukánek, šprt, tak od té chvíle ještě víc.

Většina z těch, co se mu tehdy smála (anebo ho šikanovala), nyní pracovala ve fabrice u pásu (honosně se té pozici říkalo operátor, ve skutečnosti šlo však o práci obyčejného dělníka), fotrovařela anebo za sebou dávno měla rozvod (a někteří ne jeden). Filip byl naopak uznávaným paleontologem ve skvělé fyzické kondici, cestoval, užíval si dobrodružství a nyní konečně našel něco, co bude jeho odkazem dalším generacím.

Ponořil se do práce ještě intenzivněji, vnímal pouze fragmenty lebký pod sebou. Netušil, jestli nad nimi stále ještě visí ten dron, jestli amíci vidí to, co na vrcholu skalní věže objevil, ale bylo mu to jedno. Ať třeba puknou závistí!

Čelist už měl skoro na dosah, zbývaly dva tři údery kladívka do dláta – když se mu náhle dosud pevná země, na níž klečel, otrásla pod nohama.

Postavil se, z bolesti, která mu projela celým tělem, když si narovnal shrbená záda, málem omdlel. Chvíli mu trvalo, než se rozkoukal a zjistil, že i Sandra s Richtermem jsou na nohách, o něčem živě diskutují, kamsi ukazují.

Slunce se pomalu klonilo k horizontu, jeho paprsky už spalovaly okolí o něco milosrdněji. Dron už dávno zmizel, ale Američané byli stále dole v rozsedlině, právě naskakovali do džípu.

Země se Filipovi opět zachvěla pod nohama. Rozkročil se, snažil se udržet rovnováhu, být co možná nejdál od okraje pískovcové věže.

„Zemětřesení!“ vykřikl Richter. „To je zemětřesení!“

Bylo nepravděpodobné, že by tady, v hlubinách Gobi, nastalo, a to i přesto, že se poušť nacházela blízko tektonicky aktivního Himaláje. Ale pravděpodobnost je občas vrtkává a má sklony k jistě potměšilosti.

Z vrcholu skalní věže se utrhl vodopád kamenů a putoval k jejímu úpatí, brzy se proměnil v hotovou lavinu. Dělo se tak i na ostatních útesech, věžích a skalních výstupcích. Američané práskli do koní, jejich džíp bláznivě ujížděl roklinou, kolem se z úbočí sypaly kamenné vodopády.

Vzápětí se utrhl jeden z vrcholů, ke kterému se blížili – vůz se zakymácel, dostal se do smyku, bohužel příliš pozdě –, a definitivně je pohřbil pod sebou.

Kolem se ozývalo přízračné rachocení a dunění, nabývající díky ozvěně na hlasitosti. A zlověstnosti.

Filip si uvědomil, že se nyní on a jeho kolegové nacházejí na tom nejhorsším místě na světě...

Influencerka.

Jan Polišenský tenhle výraz považoval za nadávku. Nicméně byl s tímhle názorem zjevně v menšině. Byli totiž tací (a nebylo jich zrovna málo), co tyhle a další podobné osoby (jako bloggery, instagramery, youtubery a kdoví co ještě) vynášeli do nebe, ba co víc, brali je jako svůj vzor.

Honza celou tu grupu, co se tímhle způsobem zviditelňuje, považoval za línou pakáž, co je povětšinou rozumu mdlého. A pokud jí tedy dost lidí bere za svůj vzor, inspiruje se jí, no... pak to s inteligencí nejen českého národa, ale i celého lidstva, vypadá skutečně prachbídně. Anebo, možná (to byla další teorie, co vymyslel), jsou lidé prostě jen ovce, jak se někdy tvrdí, a potřebují nějaké vůdce, co by jim řekli, co mají dělat, jak se mají chovat.

Bohužel dnes hledají takové lídry v lidech jako je... Kristýna Suchá.

Stála dva metry od něho, v zákulisí za ní se táhly Planoucí útesy (svůj název získaly proto, že při západu slunce vypadají, jako by hořely – ten okamžik nastal právě nyní), a připravovala se na natočení nejnovějšího videa na svůj youtube kanál DOBRODRUŽKATÝNA.

Příprava probíhala tak, že si rozepnula další dva knoflíčky své kárované košile, takže jí z ní a z černé podprsenky, co měla pod

ní, div nevypadla řadra, a že pomocí zrcátka zdokumentovala stav svého make-upu.

Make-up a jižní Gobi. To sakra nešlo dohromady. Alespoň podle Honzy ne.

Všechno má svou cenu. Bohužel i jejich expedice ji měla. Během koronavirové krize, jejímž následkem byl nejen vysoký počet mrtvých, ale i obrovský deficit státního rozpočtu, se nikdo moc nehrnul do toho, aby jejich výpravu financoval. Získali sice grant, ale doopravdy mizerný. Takže hledali podporu nejprve u českých, potom u mezinárodních korporací – které sice byly ochotny uvolnit nějaká ta eura, ale na oplátku si kladly tvrdé podmínky. A oni na ně museli chtět nechtět přistoupit – kdyby ne, právě by se tak maximálně ládoval hot dogem na Karlově mostě, a ne se kochal unikátním panoramatem Planoucích útesů.

Jedním z požadavků jejich sponzorů bylo, aby výprava získala velkou publicitu, dokonce měli vlastního PR šéfa, který tu s nimi naštěstí nebyl, protože kdyby ano, už dávno by Honza tomu metrosexuálovi rozbil úsměv.

No a tenhle metrosexuál k nim do letadla, co odlétalo ze starého ruzyňského letiště do hlavního mongolského města, Ulánbátaru, posadil DOBRODRUŽKUTÝNU, Kristýnu Suchou, slečnu, co jezdila všude po světě a libovala si v extrémech.

Takže například v Austrálii lovila klokany holýma rukama, stejně tak i aligátory a kajmany v Amazonii, v Africe střílela tamní zvěř... samozřejmě to všechno bylo zdokumentováno hojnými fotkami na jejím instagramu.

Kdysi, za americké expedice do Gobi ve dvacátých letech dvacátého století, se tímhle stylem (jako neohrožený všehoschopný dobrodruh) prezentoval její šéf, Roy Chapman Andrews. Rád se fotil v heroických pózách se svou *winchestrovkou* a na skalách s nožem. Jeho sebepropagace měla takový úspěch, že se o něco později (alespoň to Honza kdesi četl) stal vzorem pro postavu Spielbergova neohroženého archeologa Indiany Jonese. Dnes se tímhle stylem prezentovala Kristýna Suchá.

Byl v tom jeden podstatný rozdíl: Andrewsovi to Honza věřil. Jí ne.

Neměl nic proti ženám. Nebyl sexista ani misogyn (i když by ho leckterá moderní feministka za něj označila). Jen byl prostě realista.

Jedno však musel uznat: Kristýna měla sakra luxusní nohy. Už na jejich instagramových fotkách, které měl tu čest před výpravou shlédnout, vypadaly skvěle, a v reálu ještě líp. A v tom okamžiku, kdy začaly Planoucí útesy žhnout, a gobijské slunce, mířící na své věčné pouti po obloze do podsvětí za horizontem, ozářilo i její nohy, to byl hotový osmý div starověkého světa.

Kristýna pomalu přišla k digitální kameře, co stála na stativu, překontrolovala nastavení a zapnula ji.

Hodila do objektivu prvotřídní úsměv.

„Ahoj fanoušci, tady je vaše dobrodružka! V dnešním videu vám představím jednoho z nejdůležitějších členů české paleontologické expedice GOBI 2021, paleontologa Jana Polišenského.

Honza k ní přišel (přitom vnímal příjemnou vůni jejího parfému) a zašklebil se do objektivu.

Všiml si, že jí zacukaly svaly na lícních kostech. Zнала ho, tušila, že možná bude natáčení sabotovat.

„Ahoj fanoušci!“ snažil se napodobit její nadšený hlas.

Trhla sebou, přísahal by, že slyší, jak skřípe zuby.

„Jsem velmi, fakticky velmi rád, že mi vaše DOBRODRUŽKATÝNA umožnila k vám promluvit.“

„Honzo,“ začala... když se jim zem otřásla pod nohama. Mámlem upadla, Honza ji však včas zachytil.

Fyzická blízkost byla opravdu příjemná...

Vytrhla se z jeho sevření.

Otřesy neustávaly.

Honza uslyšel zvýšené hlasy, které k němu doléhaly z tábora. Jejich kolegové vybíhali ze stanů, rozhlíželi se po okolí. Chtěl k nim vyrazit – když okolí rozerval dunivý zvuk znějící jako tisíc hromů současně.

Otočil se na Planoucí útesy: které se pozvolna začaly hroutit jako velké domino.

Ježíši!

„Uhni od kamery!“ strčila do něj Kristýna. „Víš, jakou to bude mít na YouTube sledovanost?“

Fakticky byla nechutná...

Honza ji nechal o samotě s jejím kapitálním úlovkem a rozběhl se k táboru...

Vrchol skalní věže, na němž skoro celý den pobývali a pracovali, se začal hroutit.

„Propánakrále!“ ozýval se poblíž hlas profesora Richtera. „Kdybych věděl, co se stane, podobnou šílenost bych si odpustil!“

Filip, celou plochou těla se tisknoucí ke skále, si až příliš jasně uvědomoval, že to byl právě profesor, kdo s podobnou šíleností přišel, kdo ji propagoval na táborové radě i před zástupci univerzity a sponzory. Takže to byl právě on, kdo může za to, že se během těch otřesů nacházejí na vrcholu oné věže v lokalitě Bayan Dzak. Byl tedy tím posledním, kdo si mohl stěžovat.

Filip ne. Protože dnes zakopl o svůj životní objev.

Bude to ale životní objev, pokud se o tom nikdo nikdy nedozví?
blesklo mu hlavou.

Ne, nebude.

Věděl to jistě stejně jak to, že ten den zapadne slunce. A druhý znovu vyjde.

„Sandro!“ křikl na dívku, ležící na rozpálené skále několik metrů od něj. Nevnímala ho, tiskla se k ní jako by to byla její jediná jistota, jediné pojištění se světem, v němž je všechno ještě v pořádku.

„Sandro!“ křikl na ni znovu.

Trhla sebou, kaštanové vlasy, svázané do ohonu, se smýkly po zaprášeném pískovci. V zelených, doširoka rozšířených očích sledoval nekonečný děs.

„Horolezecké vybavení!“ křičel na ni, otřesy i vítr mu hnaly zrníčka písku do úst. „Je za tebou! Musíme se přivázat!“

Chvíli na něj civěla, potom se jí ve tváři mihlo poznání. Hrábla rukou za sebe, kde si vedle jejího batohu hovělo horolezecké lano a několik skob. Jednu z nich vzala a mrštila ji po Filipovi. Vystřelil ruku do vzduchu, minul, skoba se setkala s pískovcem kousek od jeho brady, odskočila... a už ji měl.

Pokusil se vyškrábat na všechny čtyři (díky neustávajícím otřesům to bylo pekelně obtížné), ujal se svého geologického kladívka, postavil skobu na hrot a udeřil do její hlavičky. Zanořila se do pískovce. Uhodil podruhé. Zajela celkem hluboko.

Otočil se. Sandra pochopila, o co se pokouší, a právě učinila to samé. Přivázala ke skobě horolezecké lano a připnula se k němu pomocí karabiny (postroje naštěstí měli stále na sobě). Hodila druhý konec lana po Filipovi. Také se zajistil, ovšem na rozdíl od zkušené lezkyně Sandry (vlastně každý byl v tomhle ohledu zkušenější než on...), se mu to podařilo až napodruhé.

Nyní, když byl pupeční šňůrou pevně spojený s pískovcovou skálou, už nehrozilo, že by ho otřesy strhly z vrcholu a on by se vydal na dvousetmetrový pád k jejímu úpatí.

Zaměřil se na Richtera. Stále nebyl připoutaný, jen se tiskl ke skále, v jedné ruce měl vysílačku. Zřejmě se pokoušel spojit s táborem.

Filip věděl, že je to blbost: netušil, jak by jim mohli pomoci. Navíc byli sami ve srabu.

„Profesore!“ křikl na něj. „Zajistěte se!“

Richter jen mávl rukou, ignoroval ho, hlasitě křičel do vysílačky. Filip zaslechl jediné slovo: vrtulník.

A kde ho asi tak máme splášit? napadlo ho.

Kdepak, k žádné záchraně shůry jako v hollywoodském katastrofickém snímku dnes nedojde. Jsou v tom sami.

KRCHRRRRR.

Ten zvuk Filip nejen slyšel, ale přísahal by, že mu rozechvěl i všechny kosti v těle.

S hrůzou sledoval, jak pískovcový vrchol skalní věže praská; neustále se rozšiřující trhлина jen těsně minula jeho cennou fosilii,

klikatila se kolem Sandry, která ji pozorovala rozšířenýma očima, a zamířila k Richterovi.

Oddělila ho od nich.

Filip popadl horolezecké lano a mrštil jím po Richterovi – ten byl naštěstí tolik duchapřítomný, že odhodil vysílačku a do obou rukou chytil jeho konec. V další chvíli se část skály, na níž byl, odlomila a řítila se vstříc dnu rokle.

Richter se ve vteřině propadl a zmizel Filipovi z očí.

Vůbec netušil, jestli se profesor na laně udržel, anebo ne. Zjistil to až ve chvíli, kdy na druhém konci lana ucítil značnou tíhu.

Byl to Richter.

Ulovil ho jako štiku na udici.

Filip se pomalu sápal k okraji skály, úzkostlivě při tom sledoval čelist deinocheira, která byla jen kousek od nového okraje skalní věže. Stačilo by jen málo, aby se odlomila a sletěla dolů, do rokliny, kde se rozláme společně s horninou, v níž po věčnost vězela.

Filip se naklonil přes okraj. Pohled mu oplácely vyděšené Richterovy oči. Profesor se lana sotva držel, komíhal nohama, pod ním dvousetmetrová propast, která rozevírala svůj nenasytný chřtán a čekala na nejnovější sousto.

Otřesy polevovaly.

Filip tiše zaklel. Kdyby Richter neblbnul s vysílačkou a včas se zajistil, nemusel by tam nyní takhle viset.

Natáhl k němu ruku. „Chyťte se mě, profesore!“

„Myslíš, že je to dobrý nápad?“ zajímal se David Vanunu, izraelský paleobotanik, jeden z mála cizinců, který se účastnil jinak ryze české expedice.

„A máš lepší? Navíc otřesy už ustávají. Zvládnou to.“

Překvapilo ho, že jeho slova znějí tak sebevědomě – přítomně měl žaludek stažený strachem.

Jan Polišenský vzal do ruky Thorovo kladivo, co se mu houpa-lo na kožené šňůrce na krku, políbil ho – a pak pobodl koně do slabin.

Hřebec zaržal a vyrazil kupředu. Bylo to skvělé, houževnaté, rychlé – a hlavně klidné zvíře. Přesně takové teď Honza potřeboval.

Prosvištěl kolem influencerky Kristýny, která stále natáčela své velké video s rozpadajícími se Planoucími útesy (hergot, to bude ale lajků!), a hnal koně přes pustinu, rozprostírající se mezi slavným paleontologickým nalezištěm a jejich táborem.

Měli k dispozici poměrně moderní vybavení. O to se postarala nejen česká, ale i mongolská strana, která jejich expedici podpořovala i co se pomocného personálu týče.

Dalo by se říct, že součástí toho cirkusu byl i tenhle hřebec, kuň mongolského typu (tedy menší, než je běžné). Společně s dalšími dvěma patřil místním dělníkům, kteří jim pomáhali při náročnějších vykopávkách v terénu.

Honza si konkrétně tohoto (Kublajchána) doslova zamiloval. Ke koňům – a zvířatům obzvlášť – měl kladný vztah už od dětství. Ale nebylo se co divit, když pocházel z Pardubic a jeho sestra byla skvělou jezdkyní.

Vyhnul se jedné podélné prasklině, která křížovala planinu, další, co se mu postavila do cesty, Kublajchán hravě přskočil. Bylo to opravdu skvělé zvíře, hodné svého jména.

Planoucí útesy už byly jen kousek od Honzy, díky zapadajícímu slunci (odhadoval, že pod horizontem bude za čtvrt hodiny) vrhaly dlouhé stíny. Část skalisek se zřítily, stejný osud potkalo několik skalních věží, zejména v jižní části masivu.

Navedl koně do jedné z proláklek, kličkoval s ním podél hromad sutí, navršených do podob obludných vosích hnízd.

Celou dobu myslel na to, že můžou přijít sekundární otřesy. V tom případě by to byla kličkováná se smrtí. I přesto pokračoval v cestě.

Sáhl po vysílačce a vyňal ji z pouzdra.

„Zavolejte vrtulník!“ vzpomněl si na Richteraův hlas, který z ní křičel krátce poté, co otřesy začaly. „Vrtulník!“

Učinil tak. Nicméně helikoptéra tu nebude dřív než zítra ráno. Podle kusých informací ze sdělovacích prostředků otřesy o devíti

stupních Richterovy škály zasáhly takřka celé Mongolsko, epicentrum bylo coby kamenem dohodil od hlavního města země, Ulánbátaru.

Mongolové budou mít plné ruce práce: na českou paleontologickou expedici ztracenou kdesi v jižní Gobi se určitě vykašlou.

„Tady Honza!“ křikl do vysílačky. „Ohlaste se!“

Nic. Poruchy.

„Profesore Richtere. Filipe. Sandro. Slyšíte mě?“

Tiše zaklel. Vysílačka byla němá. Totálně němá.

Nasměroval Kublajchána do další průrvy. Ke skalní věži, kam měli jejich kolegové namířeno, už mu zbývalo pouhých sto metrů. Kublajchán náhle začal brzdit, Honza z něho div nesletěl. Ihned si všiml, co koně tak poděsilo. Před nimi byl zával. A ne ledasjaký. Vypadalo to, že se zřítíl vrchol nedaleké skalní věže.

Naštěstí to nebyla ta, na níž byli členové jejich expedice.

Pohledem hypnotizoval zával. Něco se mu na něm nezdálo.

Všiml si kusů pokrouceného kovu, splasklé pneumatiky. Opo-
dál ležel v písku nárazník. A poznávací značka.

Byli to Američané z konkurenční paleontologické expedice.

Co tady, ksakru, dělali?

Mrtví, co leží pod závalem, mu už neodpoví. Bylo nutné nalézt ty živé.

Zamířil k jejich skalní věži oklikou, vyhýbal se závalům, jednou dokonce jen tak tak unikl spršce kamení, co se sunula po jednom ze srázů.

Labyrint se čím dál víc nořil do stínů. Brzy už nebude vidět ani na krok. A on si nevzal baterku.

Byla to šílenost, hazard. Vanunu měl pravdu!

Navíc všechno tady bylo značně nestabilní.

Konečně byl u správné věže. Zastavil Kublajchána a seskočil z něho.

Vzhlédl. Na vrcholu spatřil v posledních paprscích slunce postavy. Zamával. „Haló!“ vykřikl. „Jste v pořádku!“

„Honzo!“ odpověděl mu Filip, v hlase úlevu. „Konečně! Stalo se... Sakra! Do hajzlu!“

„Richter!“ ozvala se Sandra, hlas se jí třásl. „Richter!“

Co je s Richterem?

Kublajchán nervózně pohodil hlavou.

Až nyní si Honza uvědomil, že ve vzduchu cítí kovový pach krve. Rozhlédl se: opodál spatřil jakousi tmavou masu. Pomalu přistupoval blíž.

Když spatřil polámaného a zkrvaveného člověka, jemuž z četných zlomenin trčely slonovinově bílé kosti, málem se pozvracel.

Byl to profesor Richter.

Vedoucí jejich expedice byl mrtvý.

Mongolsko, Ulánbátar

25. června 2021

Roman Janeček nesnášel pach levného vína po ránu.

A ještě víc, pokud byl spojený s morální kocovinou. Za svůj život se mu to přihodilo hned dvakrát: jednou ještě za studií na střední, podruhé v třetím semestru ekonomie na Technické univerzitě v Liberci.

Byl to intenzivní pocit, že je něco špatně, že udělal cosi, co neměl: jen sakra nevěděl co. Ne hned. Nicméně tušil, že to velice brzy zjistí. A pak se bude proklínat.

NEMOŽNÉ.

To slovo jako by mu někdo, snad nějaký potměšilý kovboj se speciálním značkovacím železem na oči, vpálil přímo do sítnice.

Rozhodně NEMOHL mít morální kocovinu. Možná kdysi, ale ne teď. Protože cokoliv, co nějak souviselo s morálkou, pro něj už pár let neexistovalo. Většinu hranic a limitů, jimiž byl kdysi dávno sešňorovaný, už dávno překročil.

A někdy, když se nechal nakazit svým kamarádem Vladem, existencialistickým pozérem toho nejhrubšího zna, přemýšlel, jestli je to absolutní svoboda, anebo naopak – peklo, co nachystal sám sobě.

Zavrtěl se.

Měl děsně vyschlé hrdlo a někdo mu k levé části čela přiložil příklepovou vrtačku a zapnul ji, to však byly příznaky „obyčejné“ kocoviny. Přesto zůstával ten nejasný pocit uhnízděný někde v mozku, symptom té morální.

Silou vůle rozlepil oči.

Pokoji vládlo příjemné pološero, přesto tušil, že musí být už pozdní dopoledne: silné denní světlo dovnitř pronikalo skrz zatažené kašmírové závěsy. Otočil se na bok. Sledoval lahev vína, válející se na podlaze (jen do ní umístit model nějaké lodi), o kus dál byla další.